

במערכא אמרי: דדא ביה [מי שיש בו דעה] — כולא ביה [יש בו הכל].

דלא דא ביה — מה ביה [אבל מי שאין בו דעה — מה יש בו]?!

דא קני — מה חפר [מי שקנה דעה — מה יחסר לו]?

אבל דא לא קני — מה קני? הרי לא יועיל לו כל מה שיקנה!

אמר רב אלכסנדר אמר רב חייא בר אבא: אין החולה עומד מחליו — עד שמוחלין לו על כל עונותיו⁽¹³⁶⁾. שנאמר: "הסולח לכל עוניכי הרופא לכל תחלואיכו".

רב המנונא אמר: החולה שעמד מחליו חוזר לימי עלומיו. שנאמר: "רוטפש בשרו מנוער ישוב לימי עלומיו". ש"רטפש" — היינו: רטוב ופש. שאחר שחלה ונתרפא, מתחזק טבעו להיות בריא יותר מאשר קודם שחלה.

"כל משכבו הפכת בחליו" — אמר רב יוסף: לומר, דהחולה משכח למודו. והיינו, שכל סדר הצעת לימודו המסודר — נהפך לו בחליו, ומשכחו⁽¹³⁷⁾.

רב יוסף חלש [חלה], ועל ידי כך איעקר ליה למודיה [נשתכח תלמודו].

אהדריה אביי תלמידו קמיה [החזיר אביי את תלמודו של רב יוסף לפניו].

והיינו דבכל דוכתא אמרינן [וזהו שהגמרא אומרת בכל מקום]: אמר רב יוסף [על שמועה שאמרו לפניו]: לא שמיע לי הדא שמעתא [לא שמעתי שמועה זו]!

ואמר ליה אביי: את אמריתה ניהלן, ומהא מתניתא אמריתה ניהלן [אתה אמרת לנו שמועה זו, ומברייתא זו הוכחת את הדבר]! והיינו שרב יוסף שכח תלמודו, והחזיר אביי את הדברים לפניו.

כי הוה גמיר רבי תלת עשרי אפי [כשלמד רבי שלש עשרה אופנים] של הילכתא, אנגמריה [לימדו] לרבי חייא שבעה מנהון.

לסוף חלש רבי, ושכח את אותן י"ג אופנים.

אהדר רבי חייא קמיה הנהו שבעה אפי דאגמריה [החזיר רבי חייא לפניו את אותם שבעה אופנים שלימדו].

אבל אותם שיתא אופנים שלא לימדו — אזדו [נשתכחו].

הוה ההוא קצרא [כובס], הוה שמיע ליה לרבי כדהוה גרים להו [ששמע את הדברים כשלמדם רבי].

אזל רבי חייא וגמר יתהון קמי קצרא, ואתא ואהדר יתהון קמי רבי.

כד הוה חזי ליה רבי לההוא קצרא [כשראה

מקומות מילת "עניי" היינו בממון. מהרש"א. עיי"ש.

136. כענין שאמרו חז"ל שיסורין ממרקין עוונותיו של אדם. מהרש"א. עיי"ש.

137. כך פירש המפרש לפי הגירסא שלפנינו. ומפירוש הרא"ש והר"ן נראה שהם לא גרסו מקרא זה כלל, אלא שרב יוסף קאי על מקרא דלעיל, דכתיב: "ישוב לימי עלומיו", והיינו לשון העלמה ושכחה. ועיי' במהרש"א.